

Rybnik, 29.03.2024 r.

ONS-HKiŚ.9011.8.17.2024

Burmistrz Gminy i Miasta Czerwionka -Leszczyny
ul. Parkowa 2
44-230 Czerwionka -Leszczyny

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
dla Gminy i Miasta Czerwionka -Leszczyny za 2023 rok

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku działając w oparciu o:

- art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.),
- § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) dokonał obszarowej oceny jakości wody.

I. Podstawowe informacje dotyczące produkcji i jakości wody:

Gmina i Miasto Czerwionka -Leszczyny liczyła w 2023 r. ok. 38 850 osób. W ramach zbiorowego zaopatrzenia dostarczano tutaj wodę do spożycia w ilości ok. 4 085 m³/d z trzech źródeł zaopatrzenia, stąd na terenie gminy wyodrębnia się:

- 1) **strefę zaopatrzenia w wodę pochodzącą ze mieszania z dwóch stref zasilania tj. Sieciowy Zbiornik Wyrównawczy „Mikołów” i Zbiornik Wody Uzdatnionej „Goczalkowice”** której producentem i dostawcą jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice,(woda z ujęć powierzchniowych) – 3 213 m³/d. Strefa obejmuje część miejską gminy: Czerwionkę, Leszczyny, część Dębieńska, Czuchów oraz część wiejską: sołectwa Przegędza, Książenice, Stanowice, Szczejkowice, łącznie ok. 29 893 mieszkańców,
- 2) **strefę zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku**, której producentem i dostawcą jest JSW Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice ul. Kopalniana 13, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku) – ok. 682 m³/d,

3) **strefę zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach**–190 m³ /d, której właścicielem i dystrybutorem na terenie całej gminy jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o.o., ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka-Leszczyny,

4) **indywidualne ujęcie głębinowe**, z którego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wykorzystuje *Towarzystwo pomocy im. św. Brata Alberta* w Przegędzy (produkujące 4,5 m³ /d wody w całości wykorzystywanej na potrzeby podopiecznych i personelu - ok. 70 osób).

II. Urządzenia wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

1. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą ze mieszania z dwóch stref zasilania tj. Sieciowy Zbiornik Wyrównawczy „Mikołów” i Zbiornik Wody Uzdatnionej „Goczalkowice”

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych zarządzanych przez ww. przedsiębiorstwo, skąd rozprowadzana jest na teren miasta iminy Czerwionka-Leszczyny, siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które prowadziły w 2023 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne pobrano łącznie 42 próbek wody m.in.:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach wykonało badania 24 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A, pobranych na sieci magistralnej oraz w 2 studzienkach wodomierzowych (zakupowych),

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o.o. wykonało badania 18 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 3 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w wyznaczonych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny odnotowano jedną interwencję odnośnie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dotyczącą zabarwienia wody), w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku pobrał 3 próbki wody do badań laboratoryjnych w punktach zgodności na sieci. Wyniki badań pobranych próbek wody nie wykazały przekroczeń wartości parametrycznych, tym samym jakość wody w zakresie badanych parametrów

spełniała wymagania określone w ujętym wyżej rozporządzeniu w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmiot, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, nie stwierdzono nieprawidłowości zmian w badanych parametrach. Na danym terenie nie stwierdzono żadnych niezgodności z wymaganiami rozporządzenia *w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294)

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

2. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku.

JSW Oddział KWK „Knurów-Szczygłowice ul. Kopalniana 13, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku) jest producentem wody przeznaczonej do spożycia pochodzącej z ujęcia głębinowego w Bełku skąd rozprowadzana jest siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. Przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Bełku. Ujmowana woda podlega napowietrzaniu, sedymentacji, filtracji dwustopniowej (filtry z wypełnieniem pisakowym – usuwanie nadmiaru żelaza i manganu), dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Z całkowitej produkcji wody tylko ok. 682 m³/d, jest dostarczanych w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia w przedmiotowej strefie, pozostała część jest przekazywana na teren powiatu gliwickiego w tym wykorzystywana na potrzeby własne KWK” Knurów -Szczygłowice.

Przedsiębiorstwa w ramach kontroli wewnętrznej wykonały łącznie badania 35 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobieranych w wyznaczonym punkcie monitorowania tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody i u konsumentów. Pobrane na przestrzeni roku próbki w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem wystąpienia pojedynczych, krótkotrwałych przekroczeń parametru benzo(a)pirenu oraz manganu.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, jak również biorąc pod uwagę przeprowadzone działania naprawcze Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

3. Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach

Strefa obejmuje wyłącznie sołectwo Palowice liczące ok.1,5 tys. mieszkańców. Woda zasilająca strefę, produkowana jest przez Stację Uzdatniania Wody w Palowicach gdzie poddawana jest procesom: napowietrzania, utleniania i dezynfekcji podchlorynem sodu oraz filtracji (usuwanie nadmiaru żelaza i manganu). Studnie ujęciowe mają wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

W ramach kontroli wewnętrznej, jakości wody przeznaczonej do spożycia Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Czerwionka-Leszczyny Sp. z o. o. dystrybuujące wodę z ujęcia głębinowego w Palowicach, wykonało badania 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy A i 1 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B w 2 wyznaczonych punktach zgodności. Próbkę w badanym zakresie spełniały wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, które spełniały obowiązujące wymagania rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

4. Podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych:

Podmiotem zlokalizowanym na terenie gminy Czerwionka-Leszczyny wykorzystującym wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia głębinowego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej jest Towarzystwo pomocy im. św. Brata Alberta w Przegędzy, produkujące na swoje potrzeby ok.4,5 m³/d wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2023 r. podmiot wykonał badania 2 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A pobranych w punkcie zgodności na wewnętrznej instalacji wodociągowej i 1 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Badane parametry odpowiadały wymaganiom ww. rozporządzenia.

W ramach własnego planu działania przyjętego na 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w przedmiotowej strefie pobierając do badań 1 próbkę wody w punkcie monitorowania na instalacji wewnętrznej obiektu. Próbkę w badanym zakresie parametrów grupy A spełniała wymagania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wyjątkiem nieprawidłowości zmian w zakresie zapachu.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r.

pochodzącą z indywidualnego ujęci głębinowego w ramach prowadzonej działalności gospodarczych była przydatna do spożycia przez ludzi.

II. Ocena ryzyka zdrowotnego

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody na terenie Gminie i Miasta Czerwionka - Leszczyny dokonana została na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację i zatwierdzonych przez właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zgodnie z § 9 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), gdzie o jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne (mówiące o bezpieczeństwie sanitarnym) oraz fizykochemiczne.

Analiza wyników badań przesłanych przez podmioty zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2023 r. jak również badań wykonanych przez tutejszy organ w ramach planu działania na 2023 r. w zatwierdzonych punktach zgodności wykazała, że w ciągu roku na zaopatrywanym terenie miały miejsce przekroczenia następujących parametrów: mangan, benzo(a)piren, zapach, które zostały usunięte dzięki natychmiastowo podjętym działaniom naprawczym, co pozwoliły na doprowadzenie wody do stanu spełniającego wymagania ww. rozporządzenia.

Podstawowym niepożądanym efektem zawartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia jest jego niekorzystny wpływ na jakość organoleptyczną wody, obejmujący: wzrost barwy wody; przebarwienie pranej odzieży, ceramiki sanitarnej i innych powierzchni, mających wielokrotny lub stały (częsty) kontakt z wodą; wzrost mętności wody; przykry smak wody; wytrącanie się nierozpuszczalnych osadów czarnej barwy w systemie dystrybucji wody. Zmiany te przybierają uchwytne nasilenie, gdy stężenie manganu w wodzie przekracza wartość 50-100 µg/l zależnie od innych fizykochemicznych parametrów jakości wody. Możliwość szkodliwego wpływu podwyższonych wartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi na zdrowie ludzi dotyczy wysokich wartości stężeń, przewyższających co najmniej kilkakrotnie wartość parametryczną, utrzymujących się przez dłuższy okres. Ryzyko takie dotyczy głównie stężeń manganu przekraczających 400 µg/l.

Benzo(a)piren to związek z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) jest substancją toksyczną, rakotwórczą, mutagenną, działającą na rozrodczość i niebezpieczną dla środowiska, jednak wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Źródłem benzopirenów jest proces niecałkowitego spalania węglowodorów dlatego też w wodzie do spożycia pojawia się rzadko i jest zazwyczaj wynikiem błędów technologicznych w uzdatnianiu wód przemysłowych. Chwilowe przekroczenie tego parametru w wodzie do spożycia nie skutkuje żadnymi konsekwencjami dla zdrowia konsumentów, jednak dłuższa ekspozycja na działanie benzo(a)pirenu może skutkować podrażnieniem układu oddechowego jak również w dalszej konsekwencji zmianami nowotworowymi.

Nieakceptowalny zapach w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest wywoływany obecnością różnych nierozpuszczalnych związków organicznych i nieorganicznych, które mogą być obecne w wodzie na skutek nieodpowiedniego uzdatniania lub unoszenia cząstek pochodzących

z osadów w instalacji wodociągowej. Jest to parametr wskaźnikowy, który nie wpływa szkodliwie na zdrowie człowieka, natomiast może wskazywać na nieprawidłowe zmiany w zakresie jakości wody.

III. Podsumowanie

Na terenie Gminie i Miasta Czerwionka - Leszczyny w ww. strefach zaopatrzenia nie było żadnych interwencji dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nie otrzymano żadnych zgłoszeń dotyczących występowania reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody dystrybuowanej przez wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W celu zapewnienia stałej kontroli spełnienia wymagań rozporządzenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, należy prowadzić systematyczne działania w zakresie bieżącej konserwacji urządzeń wodociągowych, wykonywać regularne płukania urządzeń i sieci dystrybucyjnych.

W 2023 roku na terenie Gminie i Miasta Czerwionka-Leszczyny dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Panstwowy Powiatowy
INSPEKTOR SANITARNY
w Rybniku
dr inż. Michał Dudek

Otrzymują:

1. Adresat

Do wiadomości:

2. Starosta Powiatu Rybnickiego, ul. 3 Maja 31, 44-200 Rybnik

3. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka - Leszczyny

4. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., Al. Jana Pawła II, 44-330 Jastrzębie-Zdrój

5. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 40-026 Katowice

6. Towarzystwo pomocy im. Św. Brata Alberta - Schronisko im. Świętego Brata Alberta w Przegędzy, ul. Mikołowska 78, 44 238 Przegędza

7. ONS.HKiŚ - aa

K.A